

Nikaragua

fol. Tatiana Jachyra

Podstawowe informacje o kraju

Lokalizacja: kraj Ameryki Środkowej, położony między Hondurasem a Kostaryką.

Powierzchnia: 130,370 km² (Nikaragua wielkością przypomina Grecję, jest około 2 razy mniejsza od Polski).

Nikaragua jest największym krajem Ameryki Środkowej.

Stolica: Managua

Waluta: Córdoba

Ludność: 5,788, 531

Język urzędowy: hiszpański

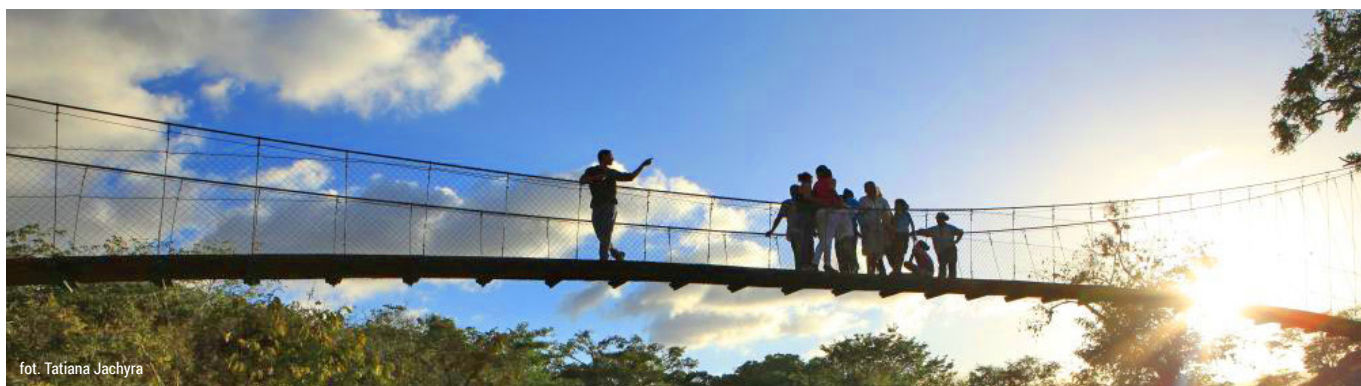
Religie: katolicy 58,5%; protestanci 23,2% świadkowie Jehowy 0,9%, inne 1,7%, bezwyznaniowi 15,7% populacji.

Ciekawostki, czy wiesz, że...

- W Nikaragui stworzono unikalny system nadawania adresów, w którym nie nadaje się ulicom nazw. Zamiast nazw i numerów ulic Nikaraguańczycy używają punktów odniesienia – są to znane budynki, firmy, kościoły, etc., które mają nakreślić ogólne pojęcie, gdzie znajduje się dane miejsce (na przykład dwa bloki na południowy wschód od kościoła św. Teresy).

Profil demograficzny kraju

- Około 70% populacji Nikaragui stanowią Metysi, czyli osoby pochodzenia europejsko-indiańskiego;
- W ostatnich latach w kraju poprawił się dostęp do wody pitnej i urządzeń sanitarnych. Polepszeniu uległ wskaźnik oczekiwanej długości życia i dostępność do szczepień, zmniejszyła się także śmiertelność niemowląt i dzieci.
- Wskaźnik dzietności w kraju od 1980 r. spadł z 6 dzieci przypadających na 1 kobietę, do 2,1, czyli do tak zwanego poziomu zastępowalności pokoleń. Poprawiło to sytuację ekonomiczną kraju, jednak wielu rodzinom w dalszym ciągu trudno jest wyjść z ubóstwa. Sytuacja powodowana jest m.in. wysokim wskaźnikiem ciąży wśród nastolatek, który utrwała zarówno biedę, jak i niski poziom wykształcenia.
- Nikaraguańczycy emigrują z reguły do Kostaryki, w mniejszym zakresie do Stanów Zjednoczonych. Mężczyźni sezonowo wyjeżdżają do Kostaryki by pracować przy uprawie bananów czy kawy - trend ten sięga początków XX wieku. Zawirowania polityczne, wojna domowa oraz katastrofy naturalne, które miały miejsce od lat 70. do ostatniej dekady XX wieku wpłynęły na zwiększenie się liczby osób poszukujących pracy, lepszej pensji oraz świadczeń społecznych i zdrowotnych za granicą. Po roku 2000 nikaraguańska emigracja do Kostaryki ustabilizowała się. Obecnie około 300,000 Nikaraguańczyków to stali rezydenci Kostaryki – stanowią 75% napływowej populacji tego kraju – tysiące kolejnych co roku migruje sezonowo do pracy, wielu z nich robi to nielegalnie.

fot. Tatiana Jachyra

Gospodarka Nikaragui

- Nikaragua jest drugim po Haiti najbiedniejszym krajem obu Ameryk, z wysokim wskaźnikiem bezrobocia i ubóstwa. Porozumienie o wolnym handlu między Dominikaną, krajami Ameryki Środkowej i Stanami Zjednoczonymi (CAFTA-DR), które obowiązuje od kwietnia 2006 r. wpłynęło jednak na zwiększenie możliwości eksportu produktów rolniczych i innych towarów do krajów sygnatariuszy w ostatnich latach.
- Tradycyjnie gospodarka Nikaragui opierała się na eksporcie produktów rolniczych. W przeszłości zyski z niego czerpały głównie rodziny elity hiszpańskiego pochodzenia, a przede wszystkim rodzina Somoza, która mając poparcie Stanów Zjednoczonych rządziła krajem między rokiem 1937 a 1979 (jej dyktatura skończyła się wraz z wybuchem rewolucji w Nikaragui).
- Tekstylna i produkty rolne stanowią dziś niemal 50% eksportu z Nikaragui. Rząd Ortegi promuje różne inicjatywy gospodarcze nikaraguańskich i wenezuelskich firm naftowych – to, w połączeniu ze słabą mocą prawa, może zniechęcać lokalne i międzynarodowe firmy do podejmowania ryzyka inwestycyjnego w Nikaragui.
- Budżet kraju w dużej mierze bazuje na kredycie udzielonym przez Międzynarodowy Fundusz Walutowy. Ostatni program MFW zakończył się w 2011 r. Nikaragua negocjuje aktualnie nowy program.
- Kraj jest w dużej mierze zależny od zagranicznej pomocy rozwojowej. Nikaragua w dalszym ciągu boryka się z ciężarem długu publicznego, który jednak udało się zmniejszyć w 2011 r. Według danych Banku Światowego roczna stopa wzrostu PKB za 2012 r. wyniosła 5,2%.
- Okres pokoju przyczynił się do wzrostu gospodarczego, pozwolił obniżyć inflację i zmniejszyć bezrobocie. Na przeszkodzie do dalszego rozwoju stały zniszczenia wywołane przez **Huragan Mitch w 1998 r.** Huragan pochłonął **tysiące ofiar śmiertelnych** i sprawił, że **około 20% populacji kraju zostało pozbawione domów**. Skromny przemysł turystyczny Nikaragui, który upadł prawie zupełnie na początku lat 90. XX wieku ponownie stopniowo się odradza. Kraj przyciąga bogactwem dzikich lasów deszczowych, wulkanów, plaż oraz zabytkami architektury kolonialnej.

Historia Nikaragui

- **Krzysztof Kolumb** dotarł do wschodniego wybrzeża kraju w 1502 r. Na początku XVI wieku tereny dzisiejszej Nikaragui stały się częścią hiszpańskiej kolonii.
- **Niepodległość kraju została ogłoszona w 1821 r.**, ale przez społeczność międzynarodową uznana dopiero w roku 1850.
- Na początku XX wieku w Nikaragui doszło do konfliktu między rywalizującymi ze sobą grupami politycznymi: konserwatystów (wśród których znajdowali się właściciele wielkich plantacji) i liberałów. Spór ten wykorzystali Stany Zjednoczone, które dokonały **inwazji** na kraj.
- **W 1922 r. wybuchło powstanie przeciwko Stanom Zjednoczonym**, na czele którego stanął **Augusto Sandino**, obecnie uznawany za **bohatera narodowego Nikaragui**. Amerykanie opuścili Nikaraguę w 1931 r.
- W latach **1934-1979** w kraju panowała **prawicowa dyktatura** – najpierw **Anastasio Somoza Garcii**, a potem jego synów. Dyktatura ta była **popierana przez Stany Zjednoczone**. Jej przeciwnicy uformowali skrajnie lewicowy **Front Wyzwolenia Narodowego im. Augusto Sandino**.
- W latach **1967 – 1979** doszło do **rewolucji** w Nikaragui. Jej konsekwencją było obalenie rządów Somozy i dojście do władzy sandinistów.
- Sandiniści w swojej polityce realizowali ideały marksistowskie połączone z elementami teologii wyzwolenia, utrzymywali bliskie kontakty z Kubą i ZSRR. Prezydentem został Daniel Ortega Saavedra.
- USA, choć nigdy nie ogłosiły oficjalnie wojny z Nikaraguą, aktywnie pomagały przeciwnikom rządu Frontu Wyzwolenia Narodowego im. Sandino, czyli grupom zbrojnym Contras (prawicy). W trakcie cichej wojny, która trwała od 1981 r. do 1989 r., zginęły dziesiątki tysięcy ludzi - głównie cywile zabici przez oddziały Contras.
- Dwie strony doszły do porozumienia w 1989 r. Rok później odbyły się wybory, w których wygrała popierana przez Stany Zjednoczone Violetta Chamorro.
- Obecnie prezydentem kraju znowu jest sandinista, Daniel Ortega Saavedra, który wygrał wybory w 2006 r.
- W 2011 r. polityk został wybrany ponownie na pięcioletnią kadencję, uzyskawszy 63% głosów w wyborach. Obserwatorzy wyborów, członkowie opozycji oraz amerykańscy oficjele w Nikaragui kwestionowali wyniki wyborów, na mocy których u władzy pozostał pro-komunistyczny przywódca.
- Ortega nawiązał relacje z innymi socjalistycznymi przywódcami sąsiednich państw. Szczególnie bliski był jego związek ze zmarłym w marcu 2013 r. prezydentem Wenezueli, Hugo Chavezem).
- Ortega w dalszym ciągu cieszy się solidnym poparciem najbiedniejszych grup nikaraguańskiego społeczeństwa, choć jego krytycy zarzucają mu dyktatorskie inklinacje.

Ubóstwo w Nikaragui

- **12% populacji** kraju żyje **poniżej granicy ubóstwa** określonej przez Bank Światowy, jako **1,25 \$ na dzień**.
- Ubóstwo w Nikaragui jest w znacznej mierze problemem mieszkańców wsi, choć widoczne jest również w stolicy kraju - Managui, oraz w innych większych miastach.
- Niemal połowa (43%) populacji Nikaragui mieszka na obszarach wiejskich. 2/3 tej ludności (68%) utrzymuje się za **niewiele więcej niż dolara dziennie**.
- Wskaźnik ubóstwa w Nikaragui ulega od lat systematycznemu zmniejszeniu. W 1993 r. problem ten dotyczył 50,3% populacji, w 2001 r. 45,8%. Katastrofy naturalne i zmiany cen na rynkach międzynarodowych prowadzą do okresowego wzrostu wskaźnika ubóstwa w niektórych regionach kraju. Jednym z takich regionów jest zależna od produkcji i sprzedaży kawy centralna część Nikaragui.
- Na ubóstwo w Nikaragui najbardziej narażone są rodziny drobnych rolników oraz nieposiadających swojej własnej ziemi pracowników rolnych. Aktywności pozarolnicze są, więc ważnym źródłem dochodów. W większości rodzin wiejskich przynajmniej jeden członek rodziny pracuje poza farmą.
- Większość ubogich mieszkańców terenów wiejskich mieszka w centralnej części kraju, która charakteryzuje się dużą gęstością zaludnienia oraz częstym występowaniem susz. Na tym obszarze bogactwa naturalne występują w małej ilości, a ziemie uznawane są za nadmiernie eksploatowane i wyniszczone.
- W dalszym ciągu 80% biednych mieszkańców wsi jest uzależnionych od rolnictwa. Ludzie na wsiach uprawiają niewiele rodzajów roślin (sorgo i kukurydzę na nizinach oraz fasolę i warzywa w górach) – co sprawia, że stają się bardziej podatni na wszelkie zmiany klimatyczne i rynkowe. Ostatnie susze poważnie wpłynęły na bezpieczeństwo żywnościowe.

Dlaczego ludzie na wsiach w Nikaragui są biedni?

- Przez **wojnę domową**, która miała miejsce między 1980 a 1990 rokiem. Obecnie Nikaragua stara się poradzić sobie ze skutkami dyktatury, wojny domowej oraz klęsk żywiołowych, które doprowadziły do tego, że stała się jednym z najbiedniejszych krajów półkuli zachodniej (dokładnie drugim najbiedniejszym po Haiti).
- Przez **kryzys gospodarczy**, w którym Nikaragua znalazła się w 1987 r. i który doprowadził do upadku gospodarki kraju.
- Przez częste występowanie **klęsk żywiołowych**, takich jak **huragan Mitch z listopada 1998 r.**, który spowodował ogromne zniszczenia.
- Przez **ograniczone możliwości zatrudnienia**. Bezrobocie, które na poziomie krajowym uzyskuje poziom około 12%, wzrasta do 20% wśród biednych społeczności wiejskich. Wiele osób próbuje przenieść się ze wsi do miasta lub poza granice kraju w poszukiwaniu pracy. Zewnętrzne wsparcie finansowe jest ważnym źródłem dochodów dla 1 na 5 rodzin w kraju.
- Przez **brak odpowiedniej infrastruktury** – takiej jak drogi, dostęp do energii elektrycznej czy wody (w 2001 r. tylko jedno na pięć bardzo ubogich gospodarstw wiejskich w Nikaragui miało dostęp do prądu)

Edukacja w Nikaragui

- Edukacja w Nikaragui jest bezpłatna dla wszystkich mieszkańców kraju.
- Nauka w szkole podstawowej jest bezpłatna i obowiązkowa. Przepisy nie są jednak restrykcyjnie egzekwowane i dzieciom zdarza się opuszczać szkołę z powodu ciężkiej sytuacji ekonomicznej rodziny (dziecko traktowane jest, jako dodatkowe „ręce do pracy”).
- 91,5% ludzi powyżej 15 roku życia w Nikaragui umie czytać i pisać.
- Rok szkolny w Nikaragui trwa od lutego do listopada.

Współpraca Kulczyk Foundation z Bridges to Prosperity, czyli jak i dlaczego pomagać

Bridges to Prosperity, (czyli „Mosty do Dobrobytu”) to amerykańska organizacja zajmująca się budową i naprawą mostów oraz szkoleniem lokalnych społeczności w ich konserwacji. Dzięki wybudowanym mostom odizolowane wcześniej społeczności zyskują dostęp do opieki zdrowotnej, edukacji i możliwości podjęcia nowej pracy.

Historia Bridges to Prosperity

W marcu 2011 r. Ken Frantz, założyciel Bridges to Prosperity, zobaczył w magazynie National Geographic zdjęcie, które zainspirowało go do działania i zaowocowało pomysłem na założenie organizacji. Fotografia przedstawiała mężczyzn, próbujących przy pomocy lin przejść przez zniszczony most w Etiopii.

W ciągu trzech miesięcy Ken, dotychczas właściciel firmy budowlanej, angażując do współpracy rodzinę, przyjaciół i znajomych zebrał potrzebne pieniądze i materiały i zainaugurował działalność Bridges to Prosperity. Pierwszym projektem była naprawa mostu nad Nilem Błękitnym (mostu ze zdjęcia) w Etiopii w ramach projektu Sebara Dildi.

Realizacja pilotażowego projektu pozwoliła wypracować główne założenia przyświecające do dziś kulturze pracy organizacji: podejmowanie współpracy z członkami lokalnych społeczności, poszanowanie ich wiedzy, korzystanie z lokalnie dostępnych rozwiązań technologicznych oraz szkolenie mieszkańców w dziedzinie budowy mostów. Organizacja współpracuje z międzynarodowymi i lokalnymi organizacjami pozarządowymi, amerykańskimi uniwersytetami, a także ze specjalistami z branży budowlanej.

Bridges to Prosperity realizuje swoje projekty na całym świecie, wszędzie tam, gdzie potrzebują tego odizolowane społeczności.

W Afryce ukończyła już prawie 40 projektów, w tym:

- 20 projektów w Etiopii;
- 2 projekty w Kenii;
- 1 projekt w Mali;
- 5 projektów w Rwandzie;
- 1 projekt w Sudanie;
- 8 projektów w Zambii;

W Azji udało jej się:

- ukończyć pierwszy projekt w Indonezji;
- zrealizować jeden projekt na Filipinach (w przygotowaniach - realizacja drugiego);
- ukończyć 2 projekty w Nepalu;
- zrealizować 3 projekty w Timorze Wschodnim.

W Ameryce Południowej ma na koncie:

- 9, w tym 8 ukończonych projektów w Boliwii;
- 10 zrealizowanych projektów w Peru.

W Ameryce Środkowej:

- 8 ukończonych projektów w Salwadorze;
- 15, w tym 14 ukończonych projektów w Gwatemali;
- 5 ukończonych projektów na Haiti;
- 11 zrealizowanych projektów w Hondurasie;
- 24 projekty w Nikaragui;
- 3 projekty w Panamie.

Daje to w sumie 131 projektów na świecie, w tym aż 64 projekty w Ameryce Środkowej.

Dlaczego mosty?

W wielu rejonach świata przemieszczenie się pieszo jest dla społeczności wiejskich jedyną dostępną formą transportu. Gdy poziom wody w rzekach podnosi się i brak jest narzędzi, które pomogłyby pomóc przepłynąć się bezpiecznie na drugą stronę, próba dotarcia do szkoły czy do lekarza staje się czynnością zagrażającą życiu.

Projekt Paso Real

Tutejszy most został zupełnie zniszczony przez przejście cyklonu Matthew we wrześniu 2010 r. Obecnie, społeczności żyjące po obu stronach rzeki Esteli są oddzielone od siebie podczas pory deszczowej. Budowa nowego mostu pozwoli tysiącom osób z okolicznych społeczności gminy Condega położonej w północno-zachodniej części Nikaragui odzyskać dostęp do dróg prowadzących do szkół, rynków oraz placówek medycznych. Most ma liczyć 120 metrów rozpiętości.

Cyklon Matthew

Cyklon Matthew przeszedł przez kraje Ameryki Środkowej w drugiej połowie września 2010 r. Do największych zniszczeń w jego wyniku doszło w Nikaragui, gdzie podtopionych zostało 255 społeczności w osiemdziesięciu gminach, w dziewięciu spośród szesnastu prowincji na północy, zachodzie i południu kraju. W okresie ulewnych deszczy poprzedzającym nadejście cyklonu, ponad 1 000 rodzin schroniło się w 72 ośrodkach ewakuacyjnych. Szacuje się, że ulewnie deszcze towarzyszące przejściu cyklonu przez Nikaragwę wpłynęły negatywnie na życie 271,000 ludzi.

Cyklon Matthew doprowadził do zawalenia się części mostów, uszkodzone zostały też drogi, co spowodowało utrudnienia komunikacyjne w kraju.

Całkowitemu zniszczeniu uległ także most nad rzeką Esteli, z którego korzystały 24 społeczności zamieszkujące gminę Condega - 19 000 ludzi. Szacowana liczba użytkowników starego mostu to ponad 650 osób. Bridges to Prosperity realizuje projekt Paso Real, aby pomóc odzyskać lokalnej społeczności łączność ze światem.

**EFEKT
DOMINA**

